

Анастасія Васильєва,

студентка 4 курсу

Київський національний університет будівництва і архітектури

Ганна Тарган,

кандидат наук, доцент

Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У ХХІ столітті роль університетів трансформується: вони стають не лише освітніми установами, а й потужними центрами інноваційного розвитку. У контексті повоєнного відновлення України університети здатні відіграти ключову роль у формуванні нової моделі суспільства, орієнтованої на цифровізацію, безпеку та сталий розвиток [1, с. 23].

Соціальна роль університетів у повоєнний період. Університети стають осередками відбудови, інтеграції й підтримки постраждалих територій. Серед основних функцій:

- підготовка фахівців з урахуванням нових викликів;
- гуманітарна реінтеграція суспільства;
- підтримка внутрішньо переміщених осіб та ветеранів;
- збереження й розвиток культурної ідентичності [2, с. 45].

Трансформація інноваційної діяльності під час війни. Війна змінила фокус досліджень ЗВО:

- розвиток цифрових сервісів та дистанційного навчання;
- дослідження в галузі безпеки, військової медицини, безпілотних систем;

– участь у міжнародних проєктах (Erasmus+, Horizon Europe) [3, с. 91].

Інституційні механізми розвитку інновацій.
Інфраструктура.

– створення центрів трансферу технологій, хабів відкритих інновацій, бізнес-інкубаторів;
– наукові парки як майданчики для стартапів і науково-дослідних проєктів [4, с. 112].

Фінансування.

– залучення грантів, зокрема Twinning-проєктів з університетами ЄС;

– підтримка стартапів студентів;
– розвиток державно-приватного партнерства [5, с. 73].

Партнерства.

– об'єднання з локальними громадами та промисловими партнерами;
– формування регіональних кластерів інновацій [6, с. 54].

Освітній компонент в інноваційному середовищі.
Сучасні виклики вимагають переосмислення змісту освіти:

– впровадження практико-орієнтованого навчання;
– міждисциплінарні освітні програми з управління інноваціями;
– мобільність як інструмент залучення нових практик [7, с. 88].

Освіта в умовах екстремальних суспільних ситуацій.
Гнучкість, стресостійкість та інклюзія – три ключові принципи сучасної вищої освіти. Необхідно:

– впроваджувати адаптивні програми;
– розробляти психологічну підтримку студентів і викладачів;
– враховувати потреби ветеранів, осіб з інвалідністю, ВПО [8, с. 67].

Висновки

Повоєнне відновлення України значною мірою залежить від університетів як центрів інновацій. Потрібно:

- розвивати інноваційну інфраструктуру;
- забезпечити фінансування прикладних досліджень;
- адаптувати освітні програми до потреб суспільства;
- сприяти міжнародній інтеграції через партнерства та мобільність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гриценко А. А. Освіта в Україні в умовах суспільних трансформацій / А. А. Гриценко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2020. – № 2. – С. 52–59.
2. Жаліло Я. А. Інституційні основи повоєнного відновлення України / Я. А. Жаліло // Економіка України. – 2022. – № 9. – С. 20–30.
3. Кваснюк Б. Є. Стійкість національної економіки в умовах гібридної війни / Б. Є. Кваснюк. – Львів : Сполом, 2023. – 188 с.
4. Кондратюк І. М. Інновації у сфері військової медицини: університетські дослідження / І. М. Кондратюк // Медична освіта. – 2023. – № 3. – С. 40–46.
5. Литвин О. І. Цифрова трансформація вищої освіти: виклики війни / О. І. Литвин // Освіта і управління. – 2023. – № 1(37). – С. 199–207.
6. Прокопенко І. Ф. Інноваційні стратегії розвитку університетів / І. Ф. Прокопенко. – Харків : Факт, 2022. – 212 с.
7. Савченко Т. Є. Освітні програми з підприємництва у вишах: європейський досвід / Т. Є. Савченко // Вища освіта України. – 2021. – № 4. – С. 85–91.
8. Черниш Н. М. Психологічна підтримка студентів під час війни / Н. М. Черниш // Психологія і суспільство. – 2023. – № 2. – С. 64–69.